

KRWAWY (455) ai

krwawy (447), **krawy** (6), **krawawy** (?) (2); krwawy : krawy : krawawy *ZapWar* (126:6:2).

krw-, krv-, kru- (449), krff-, krph- (6).

a jasne (w tym 4 r. błędne znakowanie); krawawy z tekstu nie oznaczającego pochyleń.

sg m N krwawy (32). ◇ G krwaw(e)go (9). ◇ D krwaw(e)mu (1). ◇ A krwawy (15), krwaw(e)go (2). ◇ I krwawym (27), krwaw(e)m (1) *WujJud.* ◇ L krwawym (5). ◇ f N krwawą (21), krwaw(a) (3). ◇ G krwawéj (71), krwawy (2): -ej : -y *ZapWar* (46:2); ~ -éj (5), -(e)j (66). ◇ D krwaw(e)j (2). ◇ A krwawą (45). ◇ I krwawą (8). ◇ L krwaw(e)j (8). ◇ V krwawą (1). ◇ n N krwawé (4); -é (1), -(e) (3). ◇ G krwaw(e)go (2). ◇ A krwawé (13); -é (1), -(e) (12). ◇ I krwawym (4). ◇ L krwawym (3). ◇ pl N m pers krwawi (1). subst krwawé (27); -é (7), -(e) (20). ◇ G krwawych (76). ◇ D krwawym (4). ◇ A subst krwawé (46); -é (10), -(e) (36). ◇ I m krwawymi (2). f krwawémi (8) *BielKron, Górndworz, RejPos, KlónŻal* (2), *SarnStat*(3), krwawymi (4) *OpecŻyw* (2), *SeklKat, VotSzl*; ~ -émi (3), -(e)mi (5). ◇ L krwawych (2). ◇ V subst krwawé (1). ◇ du G (cum nm) krwawu (4) [w tym: -ą (1)] *ZapWar* 1516 nr 2140, 1521 nr 2168, 2270, 2272. ◇ I n krwawyma (1) *OpecŻyw* 148.

Sł stp, Cn notuje, Linde XVI – XIX w.

Przymiotnik od „krew”:

1. *Taki, z którego cieknie krew, broczący krwią, zraniony* (163) : *OpecŻyw* [127]v, 148; drugi fie o máłzt vderzył ze krwawym łbem chodzi *RejZwierc* 103v; *StryjWjaz* Av; czytam o krwawym cieie P. mego Iezufa/ ktore było zewfżąd zá grzechy moje zekrwawione/ wbciczowaniu/ wkoronowaniu/ wkrzizowaniu *SkarŻyw* 312; *ReszPrz* 25; *Strus* [...] Padł krwawy/ gęłtemi przywálon łtrzałami *SzarzRyt* C2v.

Wyrażenie: »rana krwawa« = *vulnus Vulg; cruentum vulnus Mącz* [w tym: w tekstach prawnych (141)] [szyk 136:19] (155): Iakom ya nyezadal yemv czterech ran dw [!] krwaw [!] a dw [!] synv *ZapWar* 1521 nr 2168; anym mv zadal dzievyący rany trzech kravych a szesczy synych *ZapWar* 1528 nr 2461; anym iey zadal dw [!] ran yeney kravawey wpalecz maly rąky pravey a drugyey syney wglowa *ZapWar* 1540 nr 2598, 1503 nr 1925, 1928, 1939, 1504 nr 1920, 1505 nr 2002 (134); *OpecŻyw* 102v; *FalZioł* *2, I 60a; *GroicPorz* k3; ráná krwáwa od kijá/ teyże wági iáko y od mieczá *UstPraw* D4, D3v; Rány krwáwe/ síne/ y opuchłe [*vulnus, livor et plaga tumens Vulg Is* 1/6]/ nie fá záwiązáne áni vleczóne lekárłtwem/ áni pomázáne oleiem. *BielKron* 93v, 44v, 107; *Emplastrum, Yeft másć*/ która bywa przikłádána ná otworzifte á krwáwe rány. *Mącz* 205a, 6d, 123c; *SkarŻyw* 4; *KochFr* 95; *PudłFr* 51; *LatHar* 71; áby ránny krwáwémi álbo sínémi ránámi [*vulneratus cruentis vel lividis vulneribus JanStat* 605] zá świeżá rány łwé [...] vrzędowi Stárościému [...] pokazał *SarnStat* 616, 622 [2 r.], 1243; wziętey Troi Zdrádzóne mury łamał Greczyn rozniewány/ Długo pod nimi krwáwe podeymuiąc rány. *WitosłLut* A4.

W przén (1) : łkoro mu [*diabłu*] pokażę łzpis álbo włócznią łłowá BOżego/ wnet plácu vftápi/ przedfię mię iednák zołtáwi krwáwego álbo mię zárwie. *ReszPrz* 51.

2. *Taki, w którym lub na którym jest krew* (94) :

a. *Zmieszany z krwią; sanguinolentus Cn (60) : OpecŻyw 193v; Iednego thedy wroblá kápłan ofiárował nád wodą żywą w naczyńiu gliniánym wypuściłwzy krew ná wodę [...] kropił człowieká máczáiąc pálec w oneyże wodzye krwáwey BielKron 37, 363v; StryjKron 345; KochPieś 15.*

Wyrażenia: »krwawe charkanie, plwanie« [szyk 1:1] (1:1): Lakricija [...] plwanie krwawe s płucz z ropą/ to ieft gdy płucza gniją [...] leczy. *FalZioł* I 78c, I 115d.

»ledwie nie, prawie krwawy« (2:1): *KochTr* 14; Teraz IANA płácze łzami ledwie nie krwáwemi. *KlonŻal* B3v; oyczyzná nářzá/ [...] z wielkim á práwie krwáwym potem/ [...] ieft od sławnych przodkow nářzych nábyta *VotSzl* A4v.

»nieczystości niewieście krwawe« (1): To ziele ma mocz [...] rořpuřczáć zatwardzenia wřzytkich zbytkow mechierzowych łędzwianych/ y niczziftości [!] niewieřciech wřzithkich krwawych/ mocz ma otwierać y wyrzuczáć *FalZioł* I 69b.

»krwawy pot« [*przelany przez Chrystusa na górze Oliwnej*] [szyk 21:4] (25): *BierRaj* 23v; [*Jezu*] kthoryřz bádacz wthęřzklywořczy. rořzlal pot krwawy zanař grzeřchne. nagorze Olywne. *PowUrb* +v, +v; krwawy pot poczał s niego [*Jezusa*] na ziemię padatz. A w tym vkázál řwoy řmutek/ ij mękę řwá ciężką *OpecŻyw* 101, 101v [2 r.], 102, 193v; *KrowObr* 49v; *GrzegRóżn* K2v; wołál do bogá oycá řwoiego [...] iżby oddalił ten řrogi kielich męki iego/ thák iż krwáwy pot á práwie z goráćości wielkiej ze krwią zmieřzány/ tám wypłynął s řwiętego ciáła iego. *RejPos* 104, 107, 325v; *BiałKat* 86, 91; *LatHar* +10, 248, 289, 316, 337 (8); *WujNT* 282; *SiebRozmyśl* H2.

»krwawy stolec« (1): gdy řye wczás opatrzenie nieřtánie/ wnářtrze řye řtárga wyřymánim/ iż potym krwáwe řtolce przychodzą kthore czerwonką zowá *SienLek* 101.

»krwawa uryna, mocz, woda [= mocz]« [szyk 4:3] (4:2:1): Ci robaczy [...] mechierzowi řzkodzą kiedy okrořtawieie/ y raniaią barzo aż więcz y mocz krwawy řie puřczá *FalZioł* I 70a; NAprzod krwawa vřina znamionuie nakażenie wářtroby. Drugie znamionuie rany w mechierzu/ a to gdy potrořřze odchodzi. Ale gdy tak krwawa obphicie odchodzi. Znamionuie naruřzenie ranne w řlezionie. *FalZioł* V 6, V 6, 29v; *BielKom* C7v; *Oczko* 23.

Zestawienie: »biegunka krwawa« = czerwonka, *krwawa dyzenteria, ostry nieżyłt kiszek* [szyk 11:4] (15): wino w ktorým wre tho ziele [...] zařtanawia biegunkę krwawą to ieft cżyřwoną niemocz. *FalZioł* I 27a, I 59c, 73c, 106b, 115b, II 6d (12); Czerwonkę álbo biegunkę krwawą/ thym zařtánowić mořeřz/ gdy Wino álbo ocet pić bęđzieř *SienLek* 102v, 102v; *Oczko* 23.

W przen (1) : [*Jezus*] nie tylko oczýma/ ale wřřytkimi członki ciála řwégo/ řlzami krwawymi za nás plakál *OpecŻyw* 102.

b. *Poplamiony, nasiąkły krwią; cruentus Mącz, Cn; respersus sanguine Mącz; sanguineus, pollutus sanguine Calag; perfusus a. foedatus sanguine, sanguinolentus Cn (15) : Zyd moře zařtáwę wřzeláką przyiąć okrom rzeczy kořćielnych á řzat krwáwych [exceptis vestibus ... madefactis sanguine; řzáty řkrwáwione JanStat 1117]. UřtPraw* I4v; powiedzial krolowi/ podawřzy mu řzábłę krwawą w rękę [...] otho mařz řzábłę tę ktorąmem mařżonkę twoię zábił *BielKron* 302, 16v, [84²]; *Mącz* 69c, 270d, 404b; A vmarřlibych ná tey walce [...] prořzeř/ iedno áby mą zbroię krwawą chowála ná známie moiey miłości. *HistRzym* 105v, 105v, 106v; *ModrzBaz* 119; *Calag* 95b; biłeř ie w gęby/ A óni w krwáwym piářku zbieráli zęby. *KochPs* 5; *PudłFr* 14; *GrochKal* 24.

c. Nabiegły krwią; cruentus Mącz (19) : Ieſtli w oczu czyrwone białki/ á żyły krwawe na oczu. [...] Ty łą [...] v chorego złe znaki á ſmiertelne. *FalZioł* V 13v; *SienLek* 22v.

Zwrot: peryfr. »krwawą brozdę przez plecy napisać« (1): Złodzieiá niedoroſłká naprzod rozgą karzą [...] Czáfem też krwawą brozdę przez plecy nápiſzą *KlonWor* 37.

Wyrażenia: lek. »krwawe oczy (a. oko)« = *cruentati oculi Mącz; suffusus sanguis oculis, suffusi cruore oculi Cn* [szyk 7:6] (13): puſzczay tego na nocz na oczy płynące łzami y na krwawe y ſwierzbące. *FalZioł* V 78v, IV 21a, b, 26c, V 78v; *Mącz* 69c; Ná krwawe oko: weźmi Kozłek/ Bábkę/ Opich/ Roiownik *SienLek* 64v, 35, 64v [2 r.], 67, 68, S3v.

»krwawe oczy« = *oczy zaczerwienione od płaczu* [szyk 2:1] (3): *OpecŻyw* 148; Takież Oycowie ciężki ſmętek máią/ ſwe krwawe oczy łzami oblewáią/ pátrząc ná ciężkie dźiatek ſwych konanie *ArtKanc* R17v; *GórnTroas* 33.

3. Będący krwią (24) : patrzyła na oblicze ſyna ſwego/ tako iż téż krople krwawé na oblicze iey ij na odzieniye kapaly. *OpecŻyw* 145v, 105v; cieczenie krwawe z noſa zaſtanawia ktore bywa z napełnienia mozgu. *FalZioł* IV 21b, I 71a, 79c, II 11d, III 30c; A gdy ſie obie ſtronie zefzły, biły ſie od zaiutrze aż do wieczora, tak iż rzeki krwawe wżędy ciekły. *BielŻyw* 152; *GlabGad* H4v; A gdy drugi Anyoł zątrąbił [...] ſłtháá ſie trzecia część morzá krwawa *RejAp* 73v, 130v, 132v; Iákie muſi bydź záłoſne weſtchnienie Snadz y tey rzeki/ kiedy iey ſtrumienie Będą przyymowác/ od ſmutney Rudawy/ Krwie chrzeſciánſkiej/ między ſię/ bieg krwawy. *GrochKal* 13; *LatHar* 99; *CzahTrPapr ktv*; *KlonWor* 31.

Wyrażenia: »krwawy deszcz« = *imber sanguineus Mącz, Cn* [szyk 4:1] (5): Táme w Micháłowie trzy dni krwawy deſzcz ſzedł. Rychło pothym byłá taka powoź/ iż wiele miałth y wſi rzeki záthopiály [...] ſzczego był wielki głód. *BielKron* 363v, 192v; *Mącz* 367b; *StryjKron* 345 [2 r.].

»ſiedmioraka krwawa kąpiel« (1): Dotknienie [*Chrystusa ucierpiało*] w boleſci nieznoſney y niezmiernym kátowaniu/ y ciála wżyſtkiego w ſiedmiorákiey krwawey kąpieli/ dla ſiedmiorgá krwie iego ſwiętey rozlania/ ponurzeniu. *LatHar* 679.

W przeni (2) :

Wyrażenie: »strumień krwawy« (2): tu [...] ieſt prorocstwo o męce Pána Kryſtuſowej/ iáko miał w ſtrumieniu krwawym pić/ to ieſt/ iáko miał przez mękę ſwą wnidź do wvielbienia ſwego/ y do chwały wieczney. *LubPs* Z2, Z4.

4. Koloru krwi, czerwony; ruber Mymer¹; sanguineus Cn (1) : Ruber. Blutrod. Krwawa [barwa]. *Mymer*¹ 19.

[**Zestawienie:** »krwawy kamień« = *krwawnik, odmiana hematytu czerwono-brunatna, kamień półszlachetny*: Prochy goyne do ran pod plaſtry. Weźmi winá coby bárzo czerwonego/ krwawego kámieniá/ oboygá po łotu *SienHerb* 393a, 330b.]

5. Związany z rozlewem krwi, zabójstwem, raniem (142) :

a. Podczas którego następuje rozlew krwi; okrutny, ciężki, morderczy; cruentus, sanguinolentus Cn (55) : *GroicPorz* g4v; *RejZwierc* 165; Pánowie ſwar záczęli iáko żacy w ſzkole [...] A iuz ſie krwawey burdy máło vmykáło/ Lecż ſie wždy z láłki Bożey wżytko poiednáło. *StryjWjaz* C2v; Ięzyk roſtyrki sieie/ y krwawé zwády *KochPs* 15; *SkarŻyw* 413; Długoż tak maćie/ o nieſprzyázliwi/ Tákowey krwawey niezgody bydź chćiwi? *GrochKal* 23; *OrzJan* 28; Wziął naprzod chleb w Święte ręce/ Gdy

iuz ku krwáwey męce/ Z Zwoleniki fię roftawał *RybGęśli* B4v; *WujNT* 287; różnogłośni wilcy ze lwy drapieźnemi/ Krwáwym obłowem żyją. *GosłCast* 52.

Wyrażenia: »krwawy (-a) boj, bitwa, walka« [szyk 9:8] (13:3:1): walkę krwawą wzruffył [Bóg] przeciwko ym/ y fkrzynię w ktorey było przykazanie iego y nápis wiecznego przymierza iego wydał wfrogie ręce nieprzyacioł ich *RejPs* 117; *KochPs* 112, 204, 208; *StryjKron* 522, 527, 742; Ia chcę śpiéwac krwawé boie/ Luki/ ftrzały/ miecze/ zbroie *KochFr* 4, 5; *KochSob* 67; *KochWr* 22; *KolakSzczęśl* Dv; *RybGęśli* B2; *KlonKr* D4; dla tey miłey oyczyzny [...] nie ciężko było [...] Krzywoufitemu kilkádzieśiát bitew krwáwych y wygráných zwodzić *VotSzl* B; *CzahTr* F3; *SapEpit* B3.

»krwawa ceremonija« = *rozpoczęcie wojny przez fecjałów – kapłanów starożytnego Rzymu – przez rzucenie zakrwawionej włóczni na teren wrogięgo kraju* (1): V Rzymian były ná to różliczne tráktaty/ Byli tám *Foeciales* y *Patres patrati*, Co im niegdy zlecano przymierza y boie/ Krwáwe Ceremonie/ woyny y pokoie. *KlonWor* 30.

»krwawy mord« (1): iákíe niezczęście/ rozruchy domowe/ gwałtowne łupieftwá/ krwáwe mordy wyroffły [...] świadczą to Francufkie/ y Niderlándfkie kráiny *NiemObr* 20.

»krwawym obyczajem« = *przelewając krew* (5): offiáruiecie náwfieftze ciało y krew Pána Kryftufowę/ iufz nie krwáwym/ áni krzyżowym obyztáiem/ ná Ołtarzu/ ále iáko powiedałz in mifterio [...] bes rozlania krwie. *KrowObr* 178; *WujJud* 231v; *WujNT* 766 [2 r.], Aaaaaa3.

»wojna krwawa« [szyk 3:2] (5): Y zwodzili z Ruskimi Kniázmi woynę krwawą. Krwawą bo fię częfto krwią fwoią oblewáli *StryjKron* 250; *RybGęśli* C2; *KmitaSpit* Av; káždy czynił co mu fię zdáło. [...] fámi z fobą woynę bárzo krwawą wiedli. *SkarKazSej* 689b.

»krwawa zasługa, posługa« = *zasługi na wojnie* (3:2): Ieft też nád pokoiowe y nád krwáwe poftugi/ Ktore oyczyźnie czynicie/ do was przymiot drugi. *KlonŻal* A2v; ZA znácznémi y krwáwémi zaftugámi Vrodzonégo Piotrá Podbiélfkiego/ które pokázował [...] w Woynách przeciw Mofkiewfkiému/ gdzie y wfczérbienie zdrowia fwégo odnióff z ran. *SarnStat* 450 [*idem* 1209], 1208, 1209; *CzahTr* A3.

»krwawe zwycięstwo« = *zwycięstwo okupione wielkim przelewem krwi; cruenta victoria* *Mącz*, *Cn* [szyk 4:2] (6): *MiechGlab* 44; Zoftali fie Krześciánie przy zwycięftwie ále bárzo krwáwym/ bo y Lázarz Dełpot Serbfki zoftał ná plácu z rycerftwem co naczelnieyfzym. *BielKron* 240; *Mącz* 69c; Náfzy otrzymáli plác ácz z krwáwym zwycięftwem/ Lecz przemogli Rákufzan y Węgrow fwym męftwem *StryjKron* 537, 205, 622.

Wyrażenia peryfrastyczne oznaczające wojnę, bój: »biesiada krwawa« (1): Opuściwfzy doczefne te zyemskie rofkołszy [...] Stoi iáko mężny Lew wzniowfzy rękę práwą/ Prágnąc áby s pogány miał biefiádę krwawą. *PaprPan* Cc2v.

»krwawe niepokoje« (1): WOłę ia ftanáć miedzy niezlicznými Woyfki/ z trąbámi y bębny hucznémi. WOłę wytrzymáć krwawé niepokoie/ Grády wé twoie. *GosłCast* 40.

»krwawy taniec« (1): porządny boiownik/ nie dla tego leie/ Krew ludzką [...] by nie było końcá Mordow/ pláczu/ rozniáty y krwáwego tańcá *KlonWor* 30.

»krwawe żniwo« (1): A iefli więc niewiernie y nieprawiedliwie Oddał/ co w boiu doftał y ná krwáwym żniwie: Przypłacał tego dobrze *KlonWor* 17.

Szereg: »okrutny i krwawy« (1): Iezu ienżes okrutne y krwawe obrzezanie na młodziuchnem cieie cirpiał. *TarDuch* B.

b. Przelewający cudzą krew, żądny krwi; effundens sanguinem PolAnt (17) : *BudBib Ez* 22/2; [*prawdziwi chrystyjanie*] iáko owieczki miedzy wilki/ bes rogow/ ták oni miedzy Chrześcíany ludzmi obludnymi/ krwawymi/ prawdy Bożey nie nawidzącymi chodzą/ y rádlzey od nich morderstwo cierpią/ niżby łami kogo mordować mieli *CzechRozm* 112v; *GrochKal* 19; *WujNT* 858; *SkarKaz* 311b; nietylko wiek złoty W twey Polšczce widzieć mamy/ lecz y przed nászego Chrystá krzyżem gwałt zwykły Máchmetá krwáwego. *SzarzRyt* C3, C2.

Wyrażenia: »krwawa bestyja« [o szatanie] (1): Marćin ś. tákże przy śmierci mowi do szátaná: Czego tu łtoifz krwáwa beŝtya *SkarKaz* 351a.

peryfr. »Mars krwawy« = *wojna* (2): Tedybych rad y teraz tym żywot dárował/ Ktorych zá ich przyczyną Mars krwawy zmordował. *StryjKron* 532; *GosłCast* 40.

bibl. »mąż krwawy« = *vir sanguinolentus PolAnt* (4): Nie raczi tracić boże moy ze złoŝtniki duŝe moiey/ ani z mężmi krwawymi [*cum viris sanguinum*] zywota mego. (*koment*) Męże krwawe zowie thy ktorzy niesprawiedliwie ładzą, biorąc dari za ktore skazuią na śmierec niewinnie. *WróbŻołt* 25/9; *BudBib Ps* 5/6[7], 58/2.

W przeni (3) :

Wyrażenie: »ręka krwawa« [szyk 2:1] (3): *KwiatOpis* D; Mąż okrutny/ ręki krwawéy/ Nigdy twarzy twéy łáfkawéy Nie ma vznác *KochPs* 7, 38.

c. Pobudzający do rozlewu krwi (7) : Niechać kazdy obaczy iaki powod dali ku zabyciu tym krwawym ŝtatutem okrutni/ zabiacez/ á wŝtawcze tego ŝtatutu *SeklKat* I4; *GrzegRóżn* C4v; Słowá ich (áz y łłuchác ŝtrách człowieká) krwáwé/ Iádowité/ śmiertelné/ wŝytko miecze práwé. *KochPs* 85; z łłow X. K. [...] łácno poznác co zá duch/ co zá włafna łprawiedliwość do ták gorliwego y krwáwego przeciw nam inŝtygowánia. *CzechEp* 95, 7; dármó [...] rozruchy y woyny/ ktore ich krwáwa Ewángelia pobudza/ wymawiaią. *WujNT* 44.

Szereg: »okrutny a krwawy« (1): maia łobie zagrzech złęmac á całłowac ten okrutni á krwawy ŝtatut/ ktorego nikt yni nie wŝtawyl/ iedno haniebny zabiacez/ ktorzi łobie za roŝkoz maia omaczac polokcie we krwy niewinney ręcze łwoie *SeklKat* I4.

d. Służący do rozlewu krwi, zabijania, ranienia (10) : Ale łye łam ołtržęgay [*Marsie*]/ by twe krwáwé zbroie/ [...] Z ręku twych nie wypadły *PudłFr* 69.

Wyrażenie: »miecz krwawy« [szyk 7:2] (9): *RejPos* 223; ponieważ iemu/ iáko duchowney ołobie miecz krwawy do karánia nie iest zwierzony: tedy łię teŝ dla tego vdał do duchowney broni/ to iest do łłowá Bożego *CzechEp* 173; Iákoby to komu inŝzemu miecz do ręku dáwác/ [...] co inŝzego było/ niż łobie krwáwego mieczá pozwalác y krew wylewác. *CzechEp* 173, 173; *NiemObr* 19; *BielSen* 9; *ZawJeft* 40; Iudit náwet/ boiaźliwa niewiaŝtá/ mieczem krwawym wćięła głowę Holofernowi. *OrzJan* 33; *WitosłLut* A6.

e. Z którego wytoczono krew (o ofiarach religijnych) (53) : *RejPos* 104; Ni przedtym [*węzeł*] będzie roŝwiązány/ Aŝ nędznik naprzód dar mój obiecány/ Krwawy przyniołę do koŝcioła twégo *ZawJeft* 28.

Wyrażenia: »baranek krwawy« (2): oná wielkánoc żydowfka álbo on Báránek/ ktorego żydowie każdego roku offiárowáli krwáwego/ y iedli pietzonego/ nic fie nieštofuie/ do tey wálzey martwey/ álbo iáko ią ty zowiefz niekrwáwey/ á táiemney offiárze Mízárfkiey *KrowObr* 184v; *RejPos* 345v.

»krwawa ofiara« = *hostia, sacrificium Vulg* [szyk 31:18] (49): fkutek oney krwáwey offiáry Syná Bożego/ ieft odpufztzenie grzechow. *KrowObr* 188, 177, 177v, 178v [2 r.], 182v, 184v (13); I zażeście mi ofiárowáli zupełne y krwáwe ofiáry [*victimias et hostias*] przez czterdzieści lat ná pułzczy/ domie Iíráelki? *Leop Act* 7/42; *BibRadz* II 133b *marg*; *RejAp* 8v, 109; *RejPos* 87v, 348v [2 r.]; *BiałKat* 348v, 351; *WujJud* 150 [2 r.], 231v [2 r.], *Mm8*; *SkarŻyw* 284, 306; *CzechEp* 66, 297; Nie damći krwáwey ofiáry/ Bo co máią frogié dáry V boginiéy dobrotliwéy Czynić y świátu życzliwéy? *KochFr* 97; ślubował/ Ze/ co mi drógę zaydzie/ będę ofiárował Bogu ofiárą krwáwą. *ZawJeft* 6, 19, 42; *LatHar* 84; káždy Arcykápłan [...] bywa poftánowion w tym co ku Bogu należy: áby ofiárował dáry y krwáwe ofiáry [*dona et sacrificia*] zá grzechy. *WujNT Hebr* 5/1, s. 287 [2 r.], 773 [3 r.], 766, *Hebr* 9/9, s. 770, Aaaaaa3; Aaron krwáwe ofiáry bydlęce czynił/ á Melchisedech bez krwi w chlebie tylo y w winie *SkarKaz* 156a, 156b, 158a.

6. *Wynikający z bólu, udręczenia, bolesny, żalony* (17) : ty [...] z moich powolności vmyślnie żártuiefz. Y iużes práwie oklnął [= *ogłuchł*] ná me krwáwe fłowá *PudłDydo* B; Prze świętości tych bogow/ ktoreś wynioł s Troiey/ Day mieyfce dziś v liebie krwáwey prófbie moiey. *Zoštań PudłDydo* B4v.

Wyrażenia: »krwawe łzy« [szyk 7:2] (9): *OpecŻyw* 154; Iuż moje [*Rachel*] oczy biegaią Snadz krwawe łzy wylewaią Podobno fie vfpadaią Iozepha nie ogládaią *RejJóz* B4v; kxiác fię iefcze grofła koledy vpomyna [...] dla tego grofza do śacramentu go niedopufci abi krwáwimy łzamy plakał *SeklKat* Z2v; *BielKron* 110; *OrzQuin* Z2; niechcze fie vlitowác nád tym náгим niebożátkiem/ ktory zdycháiąc głodem/ pieniádzá v niey krwáwemi łzami prófi *GórnDworz* O4; *KlonŻal* A2v; *VotSzl* B2v; *KlonWor* **2v.

»krwawy(-e) płacz, płkanie« [szyk 1:1] (1:1): *KlonŻal* B4v; áni weftchnie ná me to krwáwe plákánie/ Ani go rufzyć może ciężkie nárzekanie. *PudłDydo* Bv.

»krwawy pot« [szyk 3:1] (4): NIE bez częftego á práwie ośmoletnego s krwáwym potem zątrwożenia [...] do záłożenia fundamentu tey przedfięwziętey Historiey [...] przyftępuię *StryjKron* A; Iáko chcą łobie mierzą bez wśelkiey vftáwy/ A przez Kmiotká idzie pot robiąc ná to krwáwy. *BielRozm* 11; *CiekPotr* 48; (*marg*) Krwáwy pot poddánych y vćiśnienie ich. (–) A oná krew ábo pot żywych poddánych y kmiotkow/ ktory vftáwicznie bez żadnego hámowánia ćiecze/ iákie wśytkiemu kroleftwu karánie gotuie? *SkarKazSej* 704a.

7. *Zestawienia w funkcji nazw lekarskich* (7) :

»krwawa choroba« = *krwotok; sanguinis fluxus Vulg* (2): *Leop Matth* 9/20; grzeźna oná Mágdáléná nie bez przyczyny oczom fię iego ftáwić nie śmie/ przy pokućie fwey: iáko y Pogánká oná w krwáwey chorobie fwey. *LatHar* 246.

»krwawa niemoc« = *krwotok* [szyk 3:2] (5): *SienLek* 20v; *RejPos* 255; *LatHar* 218; A oto niewiáftá ktora krwáwą niemoc [*sanguinis fluxum*] (*marg*) *krwotok* (–) przez dwánaście lat ćierpiáłá/ [...] dotknęłá fię kráiu ízáty iego. *WujNT Matth* 9/20, *przedm* 35.

8. Zestawienie w funkcji *n-loc*: »krwawa rola« = rola kupiona za Judaszowe srebrniki, na której potem miano chować zmarłych pątników [kalka z hebr. *Akeldema*] (3) : AKELDEMA, Krwawa rola. ZA cię/ zá cię moy Chryfte/ kupiono tę rolę: Dla tych którzy z Ojczyzny záfzli w tę niewolą. *KlonWor* 81, 82 [2 r.].

9. W funkcji rzeczownika: »krwawe«: (prawdopodobnie błędnie zamiast „krwawne”) (1) : OBWIEDZIENIE Woźnym do tegóz należy. *Titulo*, Krwawe. w Polfkim, List 255. [Krwawne. *HerburtStat* 255]. *SarnStat* 616.

*** Bez wystarczającego kontekstu (3) : *Mącz* 367b; *Cruentus* – Krwawy. *Calep* 273a, 944a.

Synonimy: 1. zest.: *biegunka*, *czerwonka*, »czerwona choroba«, *niemoc*; 2.b. *uposoczony*; 4. zest.: *ematytes*, *krwawiec*, *plustajn*; 7. zest.: *krwotok*.

Cf **BEZKRWAWY**, **KREWNY**, **KRWAWNY**, **[KRWAWOPOT]**, **[KRWAWOTOK]**, **NIEKRWAWY**, **RUMIANOKRWAWY**

AK